

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 16 k.
Negyedévre 4 -
Helyben házhoz hordva.
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 -
Világke postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a 1915. évi
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 187. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1915 augusztus 18.

A király.

Nyolevanöt évvel vállal, egy dicsőségben és szenvedésekben egyaránt gazdag év alkonyán áll ma a Habsburgok ősi házának legnagyobb alakja népei üdvözlétének tengerárja közepette.

Nyolevanöt év — és minő évek!

Háboruval hajnalodott és ime ma is háboruval alkonyodik a történelemnek az a korszaka, melyet Ferenc József korának fog nevezni a történelem. Alkonyodik a legvéresebb háboruval, aminőt eddig nemcsak a történetírók nem jegyezték fel, de a költői csapongó képzelet sem tudott legmerészebb álmaiban elővarázsolni. És közben mennyi csalódás! Csalódnia kellett azokban a leghívebbnek híresztelt tanácsadóiban, akik trónja alapjául Magyarország elnyomását javasolták. Csalódnia kellett Oroszországban, mely 1849-ben megmentőnek ajánlkozott, ma pedig legádázabb ellensége. Csalódnia kellett a szövetséges olasz esküjében. Csalódnia nem egy osztrák szláv hűségese álarcában. Csalódnia az 1866 utáni franciabarátságban. Csalódnia angol, francia stb. békebarátok hazug nyilatkozataiban. Csak egyben nem csalódott és nem fog csalódnia soha: hogy a magyar nemzetre királyja jóban és rosszban egyaránt számíthat mindenkor!

Magyar katonák hősiessége vitte a Habsburgok hatalmát lvangorodig, magyarok vére hullása állít beton-sáncnál hatalmasabb bástyát Doberdón a hitszegő olasz egész áruló hadserege ellen, magyar buza életeti Ausztria lakosságát is, magyar népfelkelők állanak őrt a Száva és a Drina partján, míg ismét elkövetkezik az igazságszolgáltatás órája a királygyilkosokkal szemben. a magyar honvédet az orosz „rosszszabb” ellenségnek vallja a világ-hirre szökken japánál és ma a legbuzgóbb fohász magyar szivekből roppen ég felé:

Isten áldd meg a királyt!

Nekünk nincs külön királyhymnuszunk. Mi a királyt a nemzettel egynek érezzük és az Isten áldd meg a magyart imájában ott tudjuk a legelső magyar embert is, a királyt is. A magyar nemzet egész történelme maga a királyhűség legszébb himnusza, amelyben a hazaszeretet elválaszthatatlan a királyhűségtől és fordítva. Ha a történelem folyamán szerencsétlen események szembe is állították valamelyik uralkodót a nemzettel, ennek sohasem a királyhűség érzelmének csorbulása volt oka. És amint a külső okok megszűntek, a nemzet és a király egyetértése ismét a legjobb dicsőséget eredményezte az uralkodóháznak.

Lehetne-e a Habsburgok dicsőségének mai megifjodását elképzelni Ferenc József és Deák Ferenc nagyszerű találkozására, az alkotmányát visszanyert magyar nemzet nélkül?

A Habsburg-háznak is, Magyarországnak is korszakalkotó férfija Ferenc József. Szünetek, megpróbáltatások árán ismerték meg egymás szívét nemzet és király; de a mint egymásra találtak, összefortak elválaszthatatlanul s ebből az egyesülésből fakad az új Nagymagyarország letiporhatlan ereje és a Habsburgok új, kiolthatlan dicsősége.

Ebből a most áradó rettenetes vértengerből megérdemelt gyalázat és bukás fog fakadni a hitszegőkre, hazugokra és képmutatókra, kik azt lelkiismeretlenül felidéztek. De a magyar király, Európa legidősebb és legelső lovagja, a békének hű szövetségesével együtt egyetlen őszinte oszlopa, dicsőségében legyőzhetlenné növekedve fog Isten segítségével kikerülni a világégésből s mint a nagyok egyik legnagyobbja fog élni a történelemben mindenkor.

És a nagy királlyal együtt kell nőnie hű magyar népének is. Vérel, mindennél drágább magyar vér-

rel építjük a második ezer év alapjait. Ferenc József a vezérünk az új honfoglalás véres csatáiban — legyen ő a nemzet bölcs, megértő és igazságos vezetője a béke nagy művében is még sok éven át.

Az a király, a ki a halálveszéllyel dacosan és győzelmesen szembenéző magyarban ismerhette meg trónjának legbiztosabb támaszát, az a király a békében az újjászülető Nagymagyarországnak leghatalmasabb megalapozója lesz.

Az uralkodó születésnapjának ünneplése Nagyváradon.

Fényesen ünnepelte tegnap este Nagyvárad a király születésnapjának előestéjét. Ünnepeztük máskor is az uralkodót, de ily fényes, bensőséges megnyilvánulása, mint a mostani, sohasem volt ezen ünnepléseknek.

A király nyolevanöt éves lett abban az évben, abban az időben, amely ugyan sok vértől, de még több dicsőségtől, diadaltól sugárzik. A nemzet torrón, szivből jövő örömmel ünnepli ősz királyát, akivel számos szenvedésében mindig oly bensőleg együtt érzett most is együttérzünk fejedelmünkkel abban a nagy örömben, amely eltölti az ő jószágos szívét, mikor látja, hogy vitéz katonái „a királyért és a hazáért!” jelszóval mily dicsőségesen törnek előre diadalutjukban.

Nagyvárad közönsége is lángoló lelkesedéssel ünnepelt tegnap este. A házak hosszu során a nemzeti lobogók csattogtak, a nemzeti lobogók, amelyeket csak akkor tűzünk ki, mikor szívünk mélyéből ünnepe-lünk. Este pedig igazán impozáns volt a város képe. A fő-utcaik hatalmas palotái, magasratörő kupolái, a mellék utcák alacsony házikói mind mind fényárban usztak. Mint ha ezer meg ezer tűzben lobogó óriási szem sugárzott volna ki a lomhán elterülő sötétségbe, hogy tekintetével feloldozza a lelkekről a közöny homályát. És feloldozta. Minden szív lánggra kapott, minden szív örömtűzben égett, minden szív ünnepelt az agg király születésének előestéjén.

A fényárban uszó utcákon sűrűn, messzemesse elnyúló, hosszu sorokban hullámozott a nép. Élénk arcok, sugárzó tekintetek voltak láthatók mindenfelé.

Az utcákon katonabanda, messze sugárzó lámpionos menet haladt, körülvéve az ünneplő nép tarka sokaságától. A honvédszenekar és a 70 esek zenekara tartott zenés-takarodót. Bejárták a város minden részét, elvonultak az előkelőségek lakása előtt, ahol disz zenét adtak. Még pedig a honvédszenekar a polgármester, a Radu Demeter görög katolikus püspök és a Hlatky Endre főispán lakása előtt, míg a 70-es zenekar

gróf Széchényi Miklós megyéspüspök palotája és a megyeházánál Miskolczy Ferenc főispán lakása előtt adott elő diszszámokat, még pedig többnyire magyar zene-számokat

Ma folytatódik az ünnepség: reggel zene ébresztővel, délelőtt a templomokban istentisztelettel, délután pedig a lövészárók-ünnepségen.

Hindenburg újabb óriási győzelme.

Kétszáznegyven ágyut zsákmányolt, 4500 foglyot ejtett.

Kowno délkeleti vonalán elfoglalta az erődöket.

Ennek az arányaiban oly óriási világháborúnak legnagyobb hőse, a legendás hirnőtt Hindenburg tábornagy ismét egy ragyogó fegyvertényvel lepte meg a világot. Az orosz gőzhenger megállítója, miután a tavasz folyamán zseniális éleslátással megszállotta Kurlandot, most döntő csapást mér az oroszok visszavonulási irányára.

A visszavonuló oroszok egyik legerősebb támaszpontja Kowno vára. Ezt a várat zuzza most Hindenburg vas ökle s első csapásra 240 ágyú és 4500 fogoly lett a zsákmány, azon felül a németek kezébe kerültek Kowno délkeleti erődjei. Kowno eleste már most közel áll s ezzel mértőföldes lépésekkel közeledik az orosz sereg katasztrófája.

Első hivatalos jelentés a diadalról.

Budapest, augusztus 17. A német nagyvezérkar jelenti: **Hindenburg Kowno délkeleti vonalán az erődöket elfoglalta; 4500 ember, 240 ágyú a zsákmány.**

A nagyvezérkar jelentése Hindenburg győzelméről.

Berlin, augusztus 17. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Osztende előtt tengerparti ütegünk 3 ellenséges torpedóuzót elűzött. A keleti Argonokban La Ville Mortenál egy francia árkot elfoglaltunk.

Papaumenál egy angol repülőgép kezünkre került, utasait, 2 tisztet elfogtuk.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadseregcsoportja.

Kupisei környékén a folytatólagos további harcok is sikeresek voltak. 625 hadifogoly, köztük 3 tiszt és 3 géppuska jutott kezünkre.

Elehhoru vezérezredes hadseregének Litzman tábornok vezetése alatt álló csoportjai Kovno délnyugati arcvonalának a Njemen és Jesia között fekvő erődjeit rohammal elfoglalták. Több mint 4500 oroszot foglyul ejtettek és 240 ágyút és nagyszámu egyéb hadiszert zsákmányoltak.

Soltz és Gallvitz tábornok sadseregei

Orosz kegyetlenkedések a Kaukázusban.

Bukarest, augusztus 17. Pétervárról jelentik: A Rjecs egész terjedelmében közli annak az interpellációnak a szövegét, amelyet Diafarov képviselő olvasott föl a dumában a Kaukázusban uralkodó hallatlan állapotról s a mohamedánok üldözéséről. A cenzura számos részt törölt, de megengedte a következő vádaknak nyilvánosságra való hozatalát:

A mohamedánok és más vallásu nem-

folytonos harcok közepette az ellenséget keleti irányban megint visszavetették. 1800 oroszot, köztük 11 tisztet elfogtak és egy ágyút és 10 géppuskát zsákmányoltak.

Novogeorgievsk északkeleti arcvonalán egy nagy erődöt és két térközművet rohammal elfoglaltunk. Az arcvonalnak csaknem összes többi részén sikerült az ellenséget továbbra visszavetni. 2100 foglyot ejtettünk, 19 ágyút és egyéb hadiszert zsákmányoltunk.

Lipót bajor herceg és Mackensen tábornagy hadseregcsoportja további győzelmes előnyomulásban vannak. Az orosz hadvezetés augusztus 16-iki hivatalos jelentésében állítja, hogy augusztus 13-án Dunajovnál a Zlota-Lipa mentén orosz elővédek két sor német lövészárbot elfoglaltak és ezek védőt lekaszkolták. Ott harcoló saját csapataink előtt csak egy orosz járőr vállalkozás ismeretes. Augusztus 12-ről 13-ra virradó éjjelről, amely teljesen meghiusult, s amelynek alkalmával az ellenség 4 halottat és 2 sebesültet hagyott állásaink előtt és amely nekünk veszteséget nem okozott.

zetiségeket — mondja az interpelláció — nemcsak a Kaukázus hadműveleteinek zónájában, hanem az ettől távol eső vidékeken is üldözik. A háboru óta a legborzasztóbb dolgokat követik el a mohamedánokkal. Életüket és vagyonukat nem biztosítja senki és semmi s a lakosság teljesen a törvény oltalmán kívül áll. A gyilkosság, rablás, elevenen való megnyuzás napirenden van. A muzulmánokat tömegesen végzik ki, egész községek kipusztultak már, a nagyobb városokban örökös rettegésben élnek az emberek.

Breszt-Litovszk előtt.

Cholm, augusztus 17. Csapataink az ellenséget a Bug mentén Breszt-Litovszk irányában üldözik. Kemény munkát végeztek ezek a derék csapatok. Cholm kiürítése után az Ucherka vonalán állottak fel az oroszok, ahol egész hatalmasan kiépített hadállásaik voltak. Ezeket a művészileg megkonstruált, valóságos várszerű erődítményeket észak-magyarországi hadifoglyok készítették három hónapon keresztül. Mészakőbe vágott, erős gerendázatokkal ellátott egyes védművek, épületek, melyek együttvéve egész erőd-láncolatot alkotnak.

A legjobb orosz csapatok, köztük az orosz gárda, tartották megszállva e hadállások egy részét. Nehéz és véres harcokban megvertük s jórészt teljesen megsemmisítettük az elkeseredetten harcoló gárdát. Őt nagy éjjeli támadást vertünk vissza, s a támadásokat ellentámadásaink követték. A Zemienovszky-ezred oly súlyos veszteségeket szenvedett, hogy a második zászlóaljából csupán kétszáz, a hatodik századból csupán harminc ember maradt élve.

Ez állásaiból kiveretve, az ellenség Wlodawára vonult vissza, hol a Rosanka magaslatán még egyszer ellentállást kísérelt meg. Ellenállása azonban olyannyira erőtlenn volt, hogy a szövetséges csapatokat többé feltartóztatni nem tudja.

Az oroszok Breszt-Litovszk felé vonulnak vissza. Csapataink mindenütt a nyomukban vannak. Egész bizonyos, hogy a legközelebbi harcok már Breszt-Litovszk elősáncái körül lesznek. Dél felől negyven kilométernyire közelítettük meg Breszt-Litovszkot.

A németek Varsóban.

Bécs, augusztus 17. Lengyel lapok közlik, hogy az oroszok Praga felől azért ágyuzták Varsót, hogy a Visztula három hidját, amelyet a kiürítéskor már nem sikerült felrobbantaniok, elpusztítsák, de oéljukat nem érték el, mert a három hid csak jelentéktelenül rongálódott meg, azóta a németek már kijavították úgy, hogy a forgalom zavartalan. A német vasuti ezredek átvették az üzemet a varsó-bécsi vasuton. Mikor a Prágában felállított orosz ütegek ágyuzták Varsót, egy lövedékük megölte Laskovszka hírneves orosz színésznőt.

Görögország nem enged területéből.

Bukarest, augusztus 17. Athénből jelentik: A Kronosz írja, hogy amikor Gunarisz miniszterelnök jelentést tett a királynak a négyesszövetség jegyzékéről és a néphangulatáról, a király ezt felelte:

— Egy arasznyi területet sem adunk oda Konstantin király még kijelentette Gunarisznak, hogy ha az ország integritását veszedelem tenyegetné, még betegen is élére fog állani a hadseregnek, hogy a hazát megvédje.

Görögország és Szerbia egyetemesen járnak el.

Nis, augusztus 17. Pasics és Gunarisz között az utolsó két nap alatt rendkívül élénk táviratváltás folyt. Pasics a nála érdeklődő képviselőknek közléseket tett. Kijelentette, hogy Görögország és Szerbia egyöntetű eljárásban állapodtak meg. A hatalmak jegyzéke egyelőre azzal az eredménnyel járt, hogy Szerbia és Görögország közt a viszony még szorosabbra fűződött.

Husz kilométerre Breszt-Litovszktól.

Budapest, augusztus 17. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A szakadatlanul hátráló ellenség heves üldözése közben azok a császári és királyi csapatok, amelyek Arz altábornagy parancsnoksága alatt állanak, Dobrinkáig (20 km.-re Breszt-Litovszktól, ettől délnyugatra) nyomultak előre. A magyar honvédség visszavetett egy orosz utóvédet, amely Piczacz mellett állást foglalt.

József Ferdinánd főherceg vezénylete alatt álló erők a Bug mellett Janov felé nyomulnak előre.

Kövess tábornok Konstantinov vidékén az ellenséget a Bugon tulvetette vissza.

Az alsó Bugtól északra szoros kapcsolatban a német lovassággal, osztrák-magyar lovasság harcol. A Vladimir-Volinszkij melletti és keletgalieiai arcvonalunkon nyugalom uralkodik.

Véresen visszavert olasz támadások.

Budapest, augusztus 17. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Az olasz nehéz tüzérség tüzelése tiroli erőink ellen tegnap egész nap tartott. Azokat a gyengébb ellenséges gyalogsági osztagokat, amelyek a Valsugauában Czarsanonál (Borgótól északkeletre) jutottak előre, a Pázó patakon át visszavetettük.

A tenger melléki arcvonalon az olaszok nagyobb erőkkel folytatták előretöréseiket, a Krn és Tolmein közötti állásaink ellen, de mindenütt véresen visszavertük őket. A doberdói fensik tegnap délután ismét elég heves ágyutüz alatt állott. *Höfer.* (Min. eln. sajtóoszt.)

A szerbek végleg elutasították az antant ajánlatát.

Budapest, augusztus 17. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik, hogy a szerb kormány félhivatalos lapja publikálta az antant azon kívánságát, hogy Macedoniát a bulgárok engedjék át. Az ajánlatot Szerbia végleg visszautasította.

Lengyelországot kiűritik az oroszok.

Budapest, augusztus 17. (Saját tud.) Hágából jelentik, Polivanov orosz hadügyminiszter kijelentette, hogy el kell készülniök Lengye ország kiűritésére. A háborút azonban végig küzdik, bármédig tartson is.

A francia hadügyminiszter lemondott.

Budapest, augusztus 17. (Saj. tud.) Genfből jelentik, hogy Milleraud francia hadügyminiszter lemondott.

A görög miniszterium lemondott.

Budapest, augusztus 17. (Saját tud.) Athénből jelentik: Gunarisz miniszterelnök beadta a kabinet lemondását.

Az oroszok saját kórházukat ágyúzták Varsóban.

Bécs, augusztus 17. A Mittagszeitungnak jelentik Varsóból: A Przeglad Poranny című lengyel lap tudósítást közöl Varsó bevételéről és leírja az oroszok utolsó küzdelmét. Feltűnést kelt a szemtanúnak az a közlése, hogy az oroszok a saját katonai kórházukat is ágyúzták, melyben a kiűritéskor sok súlyosan sebesült volt. Hat orvost és harminc betegápoló apácát hagytak hátra a hatvanhárom súlyos sebesült mellett. A kivonulás után, mikor az orosz ágyuk meg-

dördültek, egy ágyulövedék becsapott a kórházba és megölt egy apácát, aki éppen egy beteget ápolt.

Lemond az orosz kabinet.

Budapest, augusztus 17. (Saj. tud.) Münchenből jelentik, hogy a pétervári informált körök a Goremykin kabinet lemondását közelinek tartják. Miljukov kadetpárti vezér koalíciós kormány programot dolgozott ki.

A bolgár-török tárgyalások.

Rotterdam, augusztus 17. A Courant szófiai jelentése szerint a helyzetet ott következőleg fogják fel: Törökországgal a tárgyalások nem haladnak előre, mert Törökország most elfogadhatatlan feltételeket szab. Nincs azonban kizárva, hogy Bulgária esetleg erősebb eljárásához folyamodik. Az entente legutóbbi javaslataival szemben a bulgár kormány megmaradt azon az álláspontján, hogy Bulgária részéről nem lehet szó közledekről mindaddig, míg Görögország és Szerbia ki nem jelentik, hogy a Bulgária által kívánt területeket átengedik.

Az oroszok féltik Szentpétervárt.

Budapest, aug. 17. (Saját tud.) Kopenhágából jelentik, hogy az orosz kormány megparancsolta a kormányzóknak, hogy a veszélyeztetett helyekről az értéktárgyakat Szentpétervár helyett Moszkvába szállítsák.

Ő Felsége polgári hadiérmet alapított.

Budapest, augusztus 17. (Saját tud.) Bécsből jelentik, hogy Ő Felsége Tiszához és Buriánhoz kéziratot intézett, melyben tudatja őket, hogy polgári hadi érdemkereszt elnevezéssel hadiérmet alapított a háboru alatt polgári téren önfeláldozó odaadással teljesített kitünő szolgálatuk elismeréséül.

A felvidéki falvak felépítése.

Az oroszok által elpusztított felvidéki községek felépítésére indított akció mind nagyobb arányokat ölt. A társadalom készséggel hozza meg az áldozatot, hogy a Nagyváradi város törvényhatósága által e célra megszavazott 5000 koronát olyan összegre emelje, hogy egy elpusztított község felépíthető legyen.

Tegnap az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár 600 koronát küldött a polgármesterhez a következő levél kíséretében:

Nagyságos Polgármester ur!

Azon hazafias és emberbaráti mozgalomból, mely szeretett hazánk védelmében elpusztult kárpátvidéki falvaink ujjaépítése érdekében megindult, intézetünk is kiakarja venni a maga részét, midőn úgy a megye, mint a város részéről felkarolt falufelépítés költségeihez 600-600 koronás adományával hozzájárulni kíván.

Midőn az ezen célra szánt 600 koronás hozzájárulási összeget Nagyságodnak e sorok kíséretében van szerencsénk átszármaztatni, tesszük ezt azon jókívánságaink kapcsán, hogy a nemes célu mozgalmat a legszebb siker koronázza!

Kiváló tisztelettel:

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytárs.

Aláíráások.

*

Biharmegye alispánjához szintén 600 koronát küldött az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Biharfalva község felépítésére, teljesen azonos szövegű levél kíséretében.

A vármegye területéről is napról-napra érkeznek e nemes célra adományok.

Tegnap Kiss Miklós éradonyi birtokos 500 koronát, Szabó Sándor ottományi lakos pedig 40 korona adományt küldtek az alispán kezéhez.

* **Kolera ellen.** Fertőtlenítő anyagok ugymint Creolin, Carbolsav, Carbol por Lysoform Kali szappan stb. Legolesőbban beszerezhető Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut.

Séta a lövészárókban.

A Vörös-Kereszt 6 napos lövészárók ünnepe.

Ma délután 5 órakor nyílik meg a Vörös-Kereszt impozáns, hat napra terjedő lövészárók ünnepélye. Ennek a sikere van hivatalosan megkoronázni azt a hetekig tartott, fáradhatatlan buzgólkodást és munkát, mit a háborus jótékonyaság terén annyit fáradozott személyiségek: Pally Lajosné urasszony, Fráter Imre törzsorvos és Pásztor Ferenc bankigazgató végeztek. S velük együtt természetesen oroszánrészt illeti meg Obincák István ezredes, állomásparancsnokot is, kinek szíveségén mult, hogy az egész lövészárók-ünnepség megrendezhető volt s aki személyesen ügyelt fel a katonaság szabadban folyó munkájára.

A munka immár készen áll s aki csak teheti, bizonyára mind ott lesz, hogy megtekintse a Rhédey-kert és Bóné-kut között elhúzódó, a háborus technika minden vívmányával megszerkesztett, nagyszerű csatateret.

Amint a Rhédey-kerti villamos megállónál leszállunk s lassan sétálva elhaladunk az Ősök mauzoleuma előtt, különös megtiszteltetés ér bennünket. Egy óriási tölgyfa lombokkal díszített diadalkapu fogad bennünket előrs gyanánt, jelezve az utat az ünnepség helyére. Mindjárt szembe a kapuval különböző ülőhelyek pad- és széksorai foglalnak helyet, míg jobbra három katonazöld sátor pompáz, hol a büffék lesznek elhelyezve. Feltalálható lesz itt minden étel és ital, lesz színház, cirkusz, kabaré, szépségverseny, ringlispiel, konfetti csata, akna robbantás, támadó- és védőharcok, szóval minden, mi a közönséget szórakoztathatja s ami a háboruból egy kis izelítőtől szolgálhat.

A legérdekesebb azonban természetesen a lövészárók, a háborus csatateret, az ő belső életével, berendezésével.

Hátulról kezdem el úgy, ahogy végig mentem rajta, fel a képzeletbeli tűzvonalig. Leghátul a tartalék fedezék van. Egy méter mély és körülbelül ugyanily széles árok ez, előtte körülbelül egy félméter magas földhányással. Ennek tisztán fedezéki jellege van, mert a harcászati lövészárók ennél sokkal nagyobb gonddal, berendezéssel készül. Innen földbeásott futóárók vezet balra, hol a segélyhelyek, gyengélkedőhelyek állanak, gránátmentesen eltakarva.

Velük egyvonalban a tábori konyhák, süítő kemencék fekszenek, mindanyian futóárkokkal összekötve.

Megindulunk a futóárkokban, haladunk fölfelé, be a tűzvonalba. Az árokban mindenütt telefondrót húzódik, mely az épen itt levő parancsnoki tanyát köti össze, a lövészárók különböző hét pontján felállított telefon állomásokkal.

Most is éppen beszélnek „gyakorlatoznak” az itt levő katonák. Hadi jelentéseket vesznek és adnak le, Morse jelekkel továbbítva a híreket.

Most egy alaguton megyünk keresztül. Fölötte a már megkeményedett sárba beírva a készítők neve:

Sappeur A. Bizek Cechy	Jan Usenly Böhmen
------------------------------	-------------------------

11. Sappeur.

Még egy ilyen alaguton átmegyünk s már ott vagyunk a tűzvonalba. Itt már láthatjuk a fedezékek különböző neveit.

A homokzsák mellvéddel ellátott, gránát és srappell mentes, vagy amint a katonák nevezik „hősi halál mentes” fedezékeket, melyek oldaltűz ellen haránt gáttakkal vannak biztosítva.

Kissé kimagaslóbb helyen a haláltszóró géppuskák foglalnak helyet.

Mindezek előtt mintegy 10 lépésre a drótsövények állanak. Ezek és a lövészárók között vannak a farkas vermek, halálhozó nyársakkal és a robbanó aknákkal. Ezeket egy közös vezeték köti össze úgy, hogy adott pillanatban valamennyi levegőbe röpíthető.

Legutóljára hagytam a tüzérségi megfigyelő helyet. Ez a gyalogság háttámasz, vagy ahol épen egy kimagasló pont kínálkozik, van elhelyezve.

Jelen esetben két hatalmas fa lombkoronája közt, mint egy 20 méter magasan foglal helyet, hová csak fászló létrán való mászás után lehet feljutni s ahonnan az egész — képzelt — harcátér áttekinthető s így a tüzérség tüze irányítható.

A lövészárókban egyes helyeken postáládákat is állítottak föl, hogy üzenetet is küldhessünk a távol, Rhédey kerti harcmezőre.

Mint már közöltük gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyés püspök Ó Excellenciája fogja az ünnepélyt megnyitni, melyen a helybeli katonai és civil előkellőségek is részt fognak venni.

A lövészárók területét két irányban lehet megközelíteni. A kocsik a Rhédey-kerti uton a Sport tér bejáratáig közlekednek; honnan gyalog juthatunk el az ünnepély területére. Más irányban a kocsik a Teleki utcán, majd a tűz- és honvéd kaszárnyák közötti uton közvetlenül a lövészárók területéig közlekedhetnek. S amint a rendőrség közli, az egyfogatu bérkocsi díja, várakozás nélkül, oda vagy vissza 1 korona 20 fillér, a kétfogatu pedig ez összeg kétszerese.

Rossz idő esetén az ünnepség elhalasztatik!

Figyelmeztetjük a közönséget óvatosságra, hogy balesetek elő ne forduljanak. A lövészárókat csak katonai vezetőkkel lehet megtekinteni, kik csoportonként fogják a közönséget kalauzolni.

Az oszonnák egyöntetű árban lesznek felszolgálva. Complete oszonna 1 korona. Fagyalt, jégkáv, hidegfelvágott, gulyás, meleg kávé és tea minden hozzávalókkal együtt, valamint katonai cwibak is külön árusítva lesz.

Ujabbán adakoztak az ünnepélyhez: Molnár Lajosné 10, Szkuba Gyuláné 10, Tamásfalvy Thury Ignácz 10, Platthy Miklósné 20, Sigmund Andor 10 koronát.

A tombolához adakoztak: Meskó Irén, Lubicza Ádámné, Mosbach Istvánné, Kelemen Kálmánné, Réz Klára és Gizus, Vultur Margit és Böske, Szentpéteri Mariska és János.

Az ünnepség műsora.

Augusztus 18-án Ófelsége születése napján d. u. 5 órakor ünnepélyes megnyitás.

1. Fráter Imre főtörzsorvos felkéri gróf Széchenyi Miklós megyéspüspököt, hogy nyissa meg az ünnepélyt.

2. Gróf Széchenyi Miklós v. b. t., megyéspüspök megnyitó beszéde.

3. Gotterhalte — katonazene.

4. Szózat, Gerencsér karnagy vezetésével férfi karének.

5. Bihari Ákos szavalása „A Király”.

6. Hymnus, férfi karének.

Augusztus hó 19-én délután 5 órakor kabaré lesz a front mögött.

1. Gerencsér karnagy vezetésével férfi karének nemzeti dalokat ad elő.

2. Bihari Ákos szaval.

3. Mándoki Gizi ének számai cigány kísérettel.

4. Strammer Salamon német kuplák.

5. Mándoki Panni énekszámai. Ima a magyar zászlóért. Irta Sas Ede.

6. Farkas Pál tréfái.

7. Görög Olga énekszámai

8. Gerencsér karnagy hazafias dalai.

Augusztus 20-án, Szent István napján egész nap vásár lesz. Mézeskalács sátor, bazár, körhinta stb., azután szépségverseny rózsakirályné és 6 udvarhölgy választásával. Délután 3 órától 5 ig football mérkőzés a Sport téren a NAC. I. csapata és a lengyel önkéntesek válogatott csapata között s közben katonazene fogja szórakoztatni a közönséget.

Augusztus 21-én, délután 4 órakor tombola, 5 órakor tréfás cirkuszi előadás (Strammer S. német énekes, Farkas Pál, Sik Rezső színművészek, Farkas Pál mint telepátikus fenomenén, a Rabinovic lengyel zsidó duó, Olga olasz Huberstus felléptével.

Lesznek füttyművészek, madárhang utánzók.

Fellép Vank István mint bohóc, Leóvay Leó és Zóbel Elza komika. Az előadás végén az összes szereplő személyekkel egy aktuális politikai jellegű szatirikus némajáték lesz előadva.

Augusztus 22-én lesz a nemzeti együttérzés ünnepe. Dicső hadseregünk katonái nemzeti dalokat és táncokat mutatnak be a következő műsor szerint: Magyarok: „Beborult az erdő”, „Pizskáld ki”, „Sugár magas”, „Csárdás tánc”. Németek: „Der Gute kamerád”, „Die Wacht am Rhein”, „Tipegő és Tandier tánc”. Románok: „Doina”, „Desciutare”, „Hera Ardeliona” tánc. Horvátok: „Kadze setine dasnoran”, „Sirocseam”, „Sirocseam nigde nikog nemam”, „Jeleny bastien” kóló tánc. Utána nagy konfetti csata.

Augusztus 24-án nagy záró ünnepély. Gyermekek jelmezes felvonulása a „bepillantás a jövőbe” életkép összes apró katonáink és kis apólónóink részvételével. Gyermekek szépségverseny díjakkal. Tombola, katonazene. Végül a lövészárók akadályainak a katonaság általi felrobbantása. A lövészárók megtekinthető reggel 9-től 12 ig, délután 3 tól késő estig.

Összeírják Biharmegyében a katonai munkásokat.

A honvédelmi miniszter ma nagyfontosságú leiratott intézett Biharvármegyéhez a megyéből származó katonai munkások összeírására. A leirat többek között ezeket mondja.

Folyó évi 72.186-20-6. számú rendeletei képesán felhívom, hogy a mozgósítás kezdetétől 1915. július hó 31-ig terjedő időben a területéről történt összes munkáskirendeléseket folyó évi augusztus hó 28-ig hozzám közvetlenül akként jelentse be, hogy a jelentésekből kivehető legyen:

1. a mozgósítás kezdetétől 1915. július hó 31-ig a m. kir. népfőlkelő és kerületi parancsnokságok vagy esetleg más hatóságok által a népfőlkelési törvény alapján igényelt és kirendelt munkások száma ezek közül hányan érkeztek vissza és mennyi teljesít most is szolgálatot.

2. a mozgósítás kezdetétől 1915. július hó 31-ig a cs. és kir. katonai parancsnokságok vagy egyéb hatóságok, a kormánybiztosok és a honvédelmi miniszter által a hadiszolgálati törvény alapján igényelt és kirendelt munkások száma, ezek közül hányan érkeztek vissza és mennyi teljesít most is szolgálatot?

A folytatólagos bejelentések 1915. aug.

hó 1-től kezdődik, eltérően a folyó évi 72186—20—6. számú rendeletben fogják intézkedésektől, havonként gyűjtve eszközöndök a csatolt kimutatás részletes adatai szerint. A kimutatások a minden hónapban történt kirendelésről a következő hó 3 án postára teendők.

Tüzifa-uzsora.

A tél még csak hónapok múlva köszön be, de a nagy közönség már meg van rémülve a gondolatától is annak, hogy mivel fog fűteni a télen.

És ez az aggodalom, sajnos, nagyon is megérthető, ha figyelembe vesszük, hogy most már alig lehet tüzfát kapni köbméterenként még 16 koronájával is.

A piacon egy-egy valamire való szekér fáért 15—18 koronát kér a vidéki ember.

A szatócs üzletek szíatén felhasználják az alkalmat, hogy megsarcolják azokat a megszorult családokat, amelyek nem tudnak tüzfához jutni s mázsás fát kénytelenek igénybe venni. A legtöbb boltos nemesak jól meglocsolja a felvágott fát, hogy súlyosabb legyen, de a 100 kilogramm fa helyett alig ad 80—85 kilót és így kimérve **4 K 40 fillért** zsebel be a közönségtől.

A fakereskedők sem sokkal különben járnak el a közönséggel szemben.

Láttunk egy ajánlatot, amelyet hatóság-hoz adtak be, még pedig nagy mennyiségű tüzfára s egy waggon fáért a nagyváradi vasutállomásra szállítva, nem kevesebb, mint **270 koronát kérnek**. És ez a legjobb esetben sines 20 köbméter.

Hogy a nagy fakereskedő cégek urai miként gondolkoznak a faárrakra nézve, arra élénk, vagyis inkább szomorú világot vet egy ilyen kiváló férfiú következő nyilatkozata:

— Ha egy métermázsza buza 40 korona, miért ne lehetne egy köbméter fa 20 korona?

Azt mondják, kevés a tüzifa készlet. Pedig ez nem igaz. A legtöbb nagy fakereskedésnek és erdővállalatnak óriási fakészletei vannak; nemesak az erdőn, de a vasut állomásokon is ezer és ezer waggon számra van felhalmozva a tüzifa-készlet, de a spekuláció egyszerűen visszatartja, nem bocsátja most forgalomba, hogy ezáltal is emelje a faárakat s mikor majd csakugyan 20 korona lesz egy köbméter fa, akkor ereszti forgalomba. Tanultak a sör-, cukor- és más uzsorá-soktól.

A kormány segíthetne ezeken az állapotokon s menthetné meg a közönséget a kizsákmányolástól. — Egyszerűen méltányos maximális árakat állapítson meg s a készleteket kényszerítse a forgalomba. De ha úgy állapítja meg a maximális árakat, mint a búzánál, akkor nem sok köszönet lesz benne.

Szóval már előre fázunk a téli tüzelő beszerzésétől.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszólalni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása olesóárban. Hír különlegességek.

Egy tanító felhívása Magyarország összes tanítóihoz.

A köbökuti esztergommegeyi igazgató-tanító — mint hozzánk küldött levelében írja — lelkesülve „Az Est” folyó hó 1-én közzétett felhívásán, mely a háboru zivatara által elpusztított felsőmagyarországi falvaknak társadalmi uton való felépítését tüzte feladatául, felhívja kartársait, hogy ők is vegyenek részt ebben a leghazafiasabb munkában, ha nem is egy falu, de legalább egy iskola és egy tanítólak felépítésével, mert amily magasztos, ép oly messze századokra kiható eszme az elpusztult országgrész társadalmi uton való felépítésének gondolata.

Igaz, hogy a magyar tanítóság, mint írja, rég kivette és kivieszi részét Magyar ország újjáépítésének nagy munkájában, mert hisz évtizedeken át teljesített legszentebb missiójuk most, a harctereken termi legértékesebb s legbőségebb gyümölcseit: *a nép fiainak a hazáért való példátlan ön-feláldozásában, melylyel semmi más eredmény fel nem ér; amint igaz az is, hogy mindenkor hazaszeretetre, lelkesítő szavaiknak mélységét a küzdő seregek élén ők is most igazolják s most mutatják be, miként kell a hazáért meghalni; valamint tény az is, hogy a tanítók veteránjai és a tanítónők egy év óta vetélkedve vesznek részt minden mozgalomban, amely győzelmeinket előbbre segíti, mégis a mostan megindult mozgalom olyan, amelyből hiányozni senkinek nem lehet, nem szabad*

S ha minden tanító és tanítónő csak egy koronával, vagy csak ötven fillérrel járul hozzá, akkor is tízezer korona jön össze s felépülhet a magyar tanítóság iskolaháza és tanítólaka, melynek márványtáblájára csupán e szavak volnának vésendők: *Községi iskola. Építtette a magyar tanítóság. 1914—15.* De aztán ez mindent megmagyarázna.

Felkéri tehát kartársait, hogy e sorok olvasása után nyomban küldje be kiki adományát a Néptanítók Lapja adománygyűjtő hivatalához: (Preszler Antal segédhivatali főigazgató urhoz, Budapest, V. Hold utca 16.), aki készséggel fogadja azokat s gondoskodni fog arról, hogy a kívánt épületek felemeltessenek.

Kéri végül kartársait, hogy e célra ne gyűjtsenek, hanem mindenki a saját kemény fillérjeit küldje be, hogy annál szilárdabban álljanak a szent falak, hogy azok legalább egy ezredéven át hirdethessék a mostani magyar tanítóság lángoló hazafiságát és lelkesedését.

Lelkes felhívását e szavakkal zárja be: „A tette fel, kedves Kartársaim! Valószínűleg meg mihamarább minden igyekezetünkkel e szent igéket: „Lesz még egyszer ünnep a világon!” Legyen is mielőbb!”

Végül jelzi, hogy énekeskönyvének szerény jövedelméből a XX-ik kiadás emlékéül 50 koronát küldött be a magyar tanítók iskola házának alapkövére.

Élesipett ékszertolvajnö.

Akit először kémnek néztek.

Hétfőn délután 4 óra tájban, mikor Budapest felől megérkezett a személyvonat, a pályaudvaron a tolongó tömeg között sétált fel-alá három nagyváradi fiatalember *Kun József, Becsei Vilmos és Kiss Albert*. Amint beszélgetve járkáltak a peronon végig, egyszeresak arra siet egy ur és megszólítja őket:

— Merre van itt a rendőrség? Itt az egyik kupában nyole gyanus alak ül, körülbelül kémek lehetnek! Az egyik nő éppen itt jön.

Valóban éppen arra közeledett egy 25—30 év körüli elegánsan öltözött hölgy.

A fiatal emberek magukra vállalták, hogy megfigyelik a hölgyet. Mindenütt a nyomába mentek. A hölgy, aki hordárral vitette a csomagját, csakhamar észre vette, hogy szemmel tartják. Láthatólag igyekezett kikerülni a fiatal embereket, de azok folytonosan követték. Így a vasuti sin mellett egészen a Garliczy-utcaig ment, ahol sietve bérkocsit fogadott. De a három ifju is ügyes volt, feljegyezték maguknak a kocsis számát.

A hölgy ugyan eltűnt szemek elől, de estére ráakadtak a bizonyos bérkocsira, s a kocsistól megtudták, hogy a nő Baross-utca egyik házába hajtatott. A fiatalemberek felkeresték azt a bizonyos házat, de ott kijelentették, hogy minden lakás üres.

Ez sem elégítette ki őket, hanem felmentek a rendőrségre, ahol előadták a tapasztaltakat.

A rendőrség tegnap jókor reggel kiküldött két detektivet a Baross-utcai házba, akik meg is találták a titokzatos hölgyet és felvitték a rendőrségre igazolás végett.

A rendőrségen a hölgy igen izgatottan viselkedett, egyszer Madarasi Ilonának, majd Sajgó Annának nevezte magát s nem tudta magát igazolni; valamint társairól sem akart tudni.

Azonban a rendőrség felderítette a homályt, amely a titokzatos hölgy kilétét fedte. A Nagyváradon tartózkodó *Czövekk Sándor* dr fővárosi rendőrfogalmazó és lovag *Bialoszkurszky Rezső* fővárosi detektív közreműködésével megállapították, hogy az illető hölgy egy veszedelmes és hirhedt ékszertolvaj, akinek valódi neve *Sajgó Anna* és az utóbbi időben több ezer korona ékszeret lopott.

Az eleipelt tolvajnöt még tegnap felkísérte Budapestre két detektív és megindítják a vizsgálatot országsszerte, hogy kiket károsított meg Sajgó Anna. Valamint folytatják a nyomozást abban az irányban is, hogy a vonaton ülő 7 gyanus alak nem társai-e Sajgó Annának. Körülbelül egy szervezett tolvajbandának jönnek nyomára. Érdekes megemlíteni, hogy egy cinkestársat már Püspökladányon letartóztattak.

Aki igazságtalannak bélyegezte a biráját.

Alvinczy Sándor a kir. tábla előtt.

Érdekes ügyben ítélkezett tegnap a kir. tábla büntetőtanácsa *Gálbory József* elnöke alatt. *Alvinczy Sándor* nyug. főreáliskolai tanár állott vádlottként hivatalból üldözés és rágalmazás vétsége miatt, amellyel dr *Dániel Lajos* kir. ítélőtáblai bírót illette. Emiatt a kir. törvényszék febr. 27-én el is ítélte Alvinczyt 100 korona fő- és 50 korona mellékbüntetésre, azonban az ügyész megfeleltette az ügyet a kir. táblához.

Az ügynek igen érdekesekek az előzményei is. Alvinczy Sándor fiának lábát néhány évvel ezelőtt *Ternyei Antalné* fia az uszodában kifecamította. Alvinczy igen sokáig kezelte fiát, ami nagyon sok költségbe került. Meg is indította a kártérítési pert *Ternyeinével* szemben. A kir. törvény-

szék helyt adott Alvinczy Sándor keresetének s gyógykezelés költsége címén megállapított 40.000 koronát Ternyeiné terhére. Az ügy felebbezés utján a kir. tábla elé került, ahol dr. Dániel Lajos volt az előadó. A tábla azonban részben megváltoztatta a törvényszék ítéletét és Alvinczy Sándornak kisebb kártérítési összeget ítél meg. Alvinczy sehogy sem tudott belenyugodni az ítéletbe s dr. Dániel táblabíró tartotta hibásnak s a Kuria a kártérítési összeget ismét föl emelte.

Közben kikerült Alvinczy Franciaországba, Párisba, ahonnan már nyíltan folytatta rágalmozását dr. Dániel ellen. 1909 augusztus 27-én Párisból egy nyílt levelet írt Dániel Lajosnak, amely tele van gyanúsító, rágalmozó kifejezésekkel. Kijelenti a levélben, hogy „ez ítélet felháborító és égbekiáltóan igazságtalan volt.” A levél még nem csak egy ilyen rágalmozó kijelentést tartalmazott. Többek közt azt kérdi Dánieltől, hogy „nem furdalja e a lelkiismeret, hogy mint előadó bíró bírótársait ilyen igazságtalan ítéletre bírta rá.”

Természetesen ezek után dr. Dániel Lajos feljelentette Alvinczy Sándort hivatalból üldözendő rágalmozásért s amint említettük a törvényszék Alvinczyt el is ítélte.

A kir. tábla felebbezés folytán tegnap tárgyalta az ügyet és helyben hagyta a törvényszék ítéletét. A tábla tekintetbe vette Alvinczy büntetlen előéletét, töredelmes beismerését, valamint azt is, hogy a büntető eljárás sulya alatt már régebben áll. Enyhítő körülményül szolgált az is, hogy Alvinczy a levelet sulyos lelki izgatottságában írta, mert a fia állítólag öngyilkossággal fenyegetőzött. Különben Alvinczy Sándor már bocsánatot is kért a sértettől alaptalan rágalmozás miatt.

Az ítélet jogerős.

HIREK

A király születésnapja.

A király születésnapja alkalmából a székesegyházban ünnepi istentisztelet lesz délelőtt 9 órakor, melyen a nagy misét gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök tartja. A nagy misén jelen lesznek a katonai és polgári hatóságok. A mise alatt a honvédek zenekarral megerősített ének- és zenekar a következő egyházi zeneműveket adja elő:

Kersch: Ecce Sacerdos.

Schöpf: Te Deum laudamus.

Fike: Ünnepi mise. (d moll) Graduale (recit).

Lányi E.: Deus meus (motetta).

Off. Haller: Benedictus sit. (5. sz. a. capella kar.)

Magyar himnusz.

A nagy miséhez a helyőrség egy zászlóalja vonul ki s a székesegyház mögött felállított ágyukból 24 diszlóvést adnak.

* Kinevezések a honvédségnél.

A hivatalos lap közli, hogy a király dr. Szojka Ernő 4. ik népfelkelő gyalogezredbeosztott 4. honvédgyalogezredbeli, azonkívül Erdélyi Zoltán és Kovács Gáspár 4. népfelkelő gyalogezredbeli hadnagyokat főhadnagyká nevezte ki.

* **Szell Kálmán temetése.** Szombathelyről jelentik, hogy Szell Kálmán elhunyt alkalmából nemcsak Szentgotthárdon, hanem a kerület valamennyi községében csaknem minden házra gyászlobogót tűztek. Szentgotthárd város képviselőtestülete tegnapi ülésén elhatározta, hogy Szell Kálmánnak a város főterén éreszobrot állít. Szell Kálmán temetése csütörtökön lesz a ráfóti kastélyban. A temetés után a holttestet a Szombathely melletti Taplánfára szállítják s ott a családi sírboltba helyezik.

* **A pékek, vendéglősök liszt-szükséglete.** M. kir. miniszteriumnak 2986—1915 M. E. számú rendeletére való hivatkozással, mely szerint kenyérgyárak, sütők, pékek, cukrászok, szállodák, vendéglők, jogositva vannak a város területén az 1913—14. évi fogyasztásuknak megfelelő liszt szükségletüket gabonában beszerezni, felhívom nevezett üzemek tulajdonosait, hogy amennyiben ezen jogukkal élni nem akarnak és liszt-szükségletüket 1916. évi augusztus hó 15-ig a várostól kívánják beszerezni, azt a városi közlemezési ügyosztálynál jelentésük be. A szükséglet megállapításánál figyelemmel kell lenniük arra, hogy a bejelentett lisztmennyiséget minden körülmények között okvetlen át kell venniük. Az erre vonatkozó és a m. kir. belügyminiszter urnak 26840—1915. számú körrendelete alapján szerkesztett kötelező nyilatkozatot legkésőbb f. hó 18-ig a városi közlemezési ügyosztálynál aláírandó. Későbbi bejelentések tudomásul nem vehetők. Nagyvárad, 1915. augusztus 16-án. Lukács Ödön főjegyző.

* **K. Nagy Sándorné halála.** K. Nagy Sándorné született Nagy Róza e. h. k. 14. évi életének 55-ik, boldog házasságának 35-ik évében Budapesten meghalt. Az elhunyt neje volt K. Nagy Sándor budapesti kir. táblabírónak, akit nagyon sok szál fűz Bihar megyéhez s aki „Biharország” címen leírta a vármegye legszebb kiránduló helyeit s négyezeretettel foglalkozott a vármegye történetével. K. Nagy Sándor a nagyvárad kir. törvényszék kiváló bírja volt s ezidőben úgy ő, mint neje a város előkelő társadalmának kedvelt alakjai voltak. K. Nagy Sándor ezelőtt körülbelül 18 évvel a budapesti kir. táblához neveztetett ki táblabírónak, s az általános tiszteletnek örvendő házastársak távozása nagy sajnálatot keltett. K. Nagy Sándorné ezelőtt 3 és fél évvel kezdett betegeskedni s nagy türelemmel viselt sok szenvedés után érte utól a halál. Temetése e. hó 16-án volt Budapesten, honnan a holttestet a biharmegyei Nagykerekibe szállítják s ott e. hó 18-án lesz a temetés.

* **Házasság.** Dr. Szőke Ferenc biharmegyei közpórházi orvos, a cs. és kir. 37. gy. ezred tartalékos orvosa e. hó 18-án, szerdán, délután 5 órakor tartja esküvőjét az olasz református templomban özv. Wágnerné Kovács Ilonka urnóval. (Minden külön értesítés helyett.)

* **Adakozás.** A városi tüdőbeteg rendelő intézet (Dispensaire) céljaira újabb dr. Grósz Samu boldog emlékü anyósa elhunyt alkalmából koszorúmegváltás gyanánt 20 koronát adományozott. A jószívű adakozásért hálás köszönetét nyilvánítja a dispensaire intézet nevében dr. Grósz Menyhért.

* **Halálozás.** Cetek Mihály nagyvárad polgár fia: Cetek Kornél főgimnáziumi VII. osztályu tanuló, élte tavaszán, alig 17 éves korában elhunyt. Temetése holnap, augusztus 19-én, csütörtökön délután megy végbe a gör. kath. egyház szertartása szerint, a Hódosi Miklós-utca 4. sz. háztól.

* **Nagy szerencsétlenség a nyári hőség okozta nagy gyermekhalandóság, ha a tehéntej hamar megromlik és a szegény kis csecsemőknek nincs megbízható táplálékuk.** Minden gondos anya tehát idejekorán kísérletet tesz kedvencénél a régbévált Nestlé-féle gyermekliszttel, melyet a kis gyermekek nagyon szívesen vesznek és azonkívül elesón megszereshető — Próbadozot díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstr. 38 e.

* **Tojás eladás a városházán.** Értesitem a város közönségét, hogy folyó hó 18-tól kezdve naponta délután 2 órától 5-ig a városházán a Szent László téri főbejáratalatti alagsorban az élelmezési ügyosztály tojást fog árúítani darabonként 12 fillérért. Ugyanott nyiri ujbungonya nagyobb mennyiségben is vásárolható kilónként 16 fillérért. Egy család részére a készletből legfeljebb 10 darab tojás vásárolható egyszerre. Nagyvárad, 1915. évi augusztus hó 17-én. Lukács Ödön, főjegyző.

* **Pályázat ipari munkások jutalmazására.** A kereskedelemügyi miniszter által ipari munkások jutalmazására kiadott rendeltet alapján a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara által meghirdetett pályázat határideje augusztus hó 31-én lejár. Figyelmeztetjük azokat a munkaadókat, akik alkalmazottaik részére ezen jutalmakért felviamodni akarnak, kérvényeiket kellően felszerelve mielőbb nyujtsák be a kereskedelmi és iparkamarához.

* **Katona-temetés.** A cs. és kir. tartalékkórház parancsnoksága közli, hogy Zarovai Nikolaus 30. vadászszázalóbeli vadász temetése ma délelőtt 4 órakor lesz a csapatkórházból, ahonnan a Rulikovszky temetőbe fogják kikisérni és ott örök nyugalomra helyezni.

* **Háztartásom** vezetésére keresek egy intelligens, szerény igényű urat, aki a háztartás minden ágában jártas.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ara 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Parkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

x **Kiadó lakások.** Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári tanácsnál.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

* **Aszódinál** a katonaság az egész vonalon vásárol csokoládét, kávét, teát, rumot, konyakot, likőroket, borovicska pálinkát, szardiniát, leveskockát, huskonzerveket, sajtot, lipői-turót, szalámit, kaviárt, hűsítő- és üdítőcukorkákat, gyengélkedőknek valódi málna szörpöt, munkásnépek, hol a husdrága, ajánlok friss sósheringet nagyban is. raktáron befőzőcukor, kocka- és daráltcukor, mazsola, mandula és finom dió, kétszersült és gyermekeknek piskóta, szágó, kakaó, zabliszt, rizsliszt, burgonyaliszt, tapió, egyidejűleg ajánlom Aszódi féle reklam kész darált kávémat, negyedkiló 85 fillér. A vásárlóközönséget meghívom augusztus 1-jei vásárlásra, az árak a régiéek. Aszódi Mihály Sas palota, Kossuth-utca, Telefon 635. szám.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás**, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutágyos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti Irodánkban. Hungária elpögyár r.t.

x Mindennemű **molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, miteszereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

Legujabb táviratok.

Frigyes főherceg üdvözlő üfelségét.

Budapest, augusztus 17. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik, hogy Frigyes főherceg a harctérről Bécsbe érkezett, hogy a királyt születésnapján üdvözölje. Még ma visszatér a harctérre.

A harctéren is ünneplik a király születésnapját.

Budapest, aug. 17. (Saját tud.) Frigyes főherceg főparancsnok hadparancsot bocsátott ki, melyben elrendelte, hogy Őfelsége születésnapját az összes parancsnokságoknál, csapatoknál és a hadra kelt seregeknél is megünnepeljék.

Weisz Mannfréd 750.000 koronás alapítványa.

Budapest, augusztus 17. (Saját tudósítónktól.) Weisz Mannfréd lőszergyáros értesítette Tiszát, hogy a király születésnapja alkalmából 750.000 koronával a tüdővész katonák számára szanatóriumot alapít.

Oroszország Berlinbe akar behatolni.

Budapest, augusztus 17. (Saját tud.) Wiener Allgemeine Zeitung közli a francia, angol, orosz szerződést a Dardanellákra vonatkozólag. Az utolsó pont úgy szól, hogy a Dardanellák elfoglalása esetén Oroszország kötelezi magát legkésőbb március elejéig hadseregével Berlinbe behatolni.

Poenkar le akar mondani.

Budapest, augusztus 17. (Saját tud.) Poenkar értesítette a radikális pártok vezéreit, hogy lemond az elnökségről, ha Viviani a kormány lemondását kieroszakolná. Döntést e héten várnak.

IRODÁLOM

Uj Idők. Az Uj Idők legutóbbi száma közli Lovrik Károly hagyatékából a Medve c. elbeszélést. Gábor Andor folytatja Egy untauglich noteszból című regényét. Erdődy Mihály novellája, a Szeptember bárónő. Zoltán Vilmos cikke, Van-e béke a természetben. Réz Pál zsánerképe. A csibafai szőlők-nél, Ingeborg Follquartz dán regénye: Az ezredes ur leányai és a Pillanatfölvételek rovata tarkítja még a lap szövegrészét. Verset Juhász Gyula, Czöbel Minka és Zilahy Lajos irtak. A képek közül megemlítjük a trónörökös pár budapesti látogatásáról készült fölvételeket, Mühlbeck Károly fejleceit, képeket a Szent László kápolna ünnepies megnyitásáról és az Iparművészeti Múzeum háborus gyermekrajz kiállításáról. A lap előfizetésének díja negyedévre öt korona, félévre tíz korona.

NYILTÉR

Breuer Oszkár Dr.

ügyvédi irodáját

Nagy Sándor-utca 6. szám alatt (Ertsey-ház 1. em.)

megnyitotta.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

Felhívás!

Tapasztalati tény, hogy a lakásfosztogató betörők főképen a nyári évad alatt a nyaralásra elutazott közönség lakásaiban szoktak garázdálkodni.

Mint hogy a rendőrkapitányi hivatal bünygyi osztályához érkezett közövények tanúsága szerint a lakásfosztogató betörők az ország más városaiban működésüket már is meg kezdték, s tartani lehet attól, hogy a nyári évad alatt a rendőrségünk minden ébersége daczára Nagyváradra is reákerítik a sort: felhívja a rendőrkapitányi hivatal városunk nyaralásra utazni óhajtó közönségét, hogy elutazás előtt érték tárgyaikat helyezzek kellő biztonságba, lakásaikat pedig biztonsági zárral lassák el.

Nagyvárad, 1915 július 25-én.

Rendőrkapitányság.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
18482/1915 szám.

Felhívás:

a szeszfőző készülékeknek hadi célokra való beszolgáltatásáról.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala felhívja az alább felsorolt, a kir. pénzügyigazgatás által kitüntetett szeszfőző készülék tulajdonosokat, hogy a 10297/sz. eln. 20-b. 1915. honvédelmi miniszteri rendelet alapján kötelesek készülékeiket az alább megjelölt helyen és időben és módon beszolgáltatni.

A szeszfőző készülék tulajdonosok kötelesek:

1. Készülékeiket hivatalosan lezárva a hozzájuk tartozó leletjegyzékkel együtt f. hó 19-éig (csütörtök) a városháza udvarán, egy egy ezen célra kijelölt helyre elszállítani. A hivatalos zár, amennyiben a készülék ennek levétele nélkül el nem szállítható, csak a beszolgáltatás napján vehető le.

2. A készüléken, valamint tartozékain egy szelvény erősítendő fel, amelyen a beszolgáltató neve, lakása legyen rajta, ezen készülékről az átvevő tisztviselő az átadónak elismervényt fog kiállítani.

3. Minden beszolgáltatásra kötelezett tartozik a beszolgáltatott anyagokról 2 szelvényt kiállítani, amelyen a beszolgáltatott anyag neve, súlya, tiszta súlya, a beszolgáltató neve, lakása fel kell legyen tüntetve.

Aki ezen utasításokat be nem tartja a törvény értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig pénzbírsággal sújtatik.

Nagyvárad, 1915 augusztus 15.

Gerő
rendőrfőkapitány.

Hirdetmény.

A magyar kir. honvédelmi miniszter ur 171301—1915 számú rendelete alapján közhírré teszem, hogy Budapest székesfőváros közönsége által boldog emlékezetű József főherceg ur 6. és kir. Fensége honvéd főparancsnokságának 25. évfordulója alkalmából s annak emlékére, a magyar kir. honvédség árvái részére, az illetőségre való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül jelenleg a „József” fiarvánházban egy, az „Erzsébet” leányarvánházban pedig szintén egy hely kerülhet betöltés alá, amely helyekre ezennel pályázat hirdettetik. Mindkét árvaházban való felvétel kellékeiké igazolando: a) az, hogy a felvételt kért gyermek tényleg a magyar kir. honvédség kötelékébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója, b) a vagyontalanság, c) félárvánknál (akik tudniillik apátlanok, vagy anyátlanok) az életben levő szülő vagyontalansága, d) hogy az árva 6 életévét már betöltötte és hogy fiu árva a 10 ik, a leány árva pedig a 12 ik életévét még tul nem haladta, e) hogy ép testü és elméjü, a himlön át esett, vagy ellene sikerrel beoltatott. Az árva kora és a szülök elhalálása hiteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elméleti állapot, a himlőoltás és a vagyontalanság közhatalósággal hitelesített orvosi és helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó. A kellően felszerelt bálygtelen kérvények, melyekben a szülő vagy gyám neve, állása és lakhelye (város, megye, utolsó posta) is felemlitendő, folyó évi augusztus hó 31-ig a magyar kir. honvédelmi miniszterhez nyújtandók: be ahonnan Budapest székesfőváros hatóságához fognak küldetni és a kijelölési jog gyakorlása végett József főherceg ur 6. és kir. Fenségéhez fognak felterjesztetni. Az alapítványi helyek az 1915—16. tanév folyamán lesznek betöltendők s a felvétel vagy fel nem vételről az árvák hozzátartozóit Budapest székesfőváros tanácsa hatósági uton fogja értesíteni. Nagyvárad, 1915 július hó 31. Eleméry Ferenc, katonaiügyi tanácsnok.

Fürdői menetrend.

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól a Püspök-fürdőig

a 7704-es	Nagyváradról indul	d. e.	9.50
a 7708-as	"	d. u.	2.19
a 7710-es	"	d. u.	4.39
a 7704-es	Püspökfürdőbe érkezik	d. e.	10.21
a 7708-as	"	d. u.	2.51
a 7710-es	"	d. u.	5.11

Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7703-as	Püspök-fürdőből indul	d. e.	10.59
a 7707-es	"	d. u.	3.29
a 7709-es	"	este	7.11
a 7703-as	Nagyváradra érkezik	d. e.	11.31
a 7707-es	"	d. u.	3.57
a 7709-es	"	este	7.43

ezenkívül vásár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyváradtól Püspök-fürdőig

a 7712-es	Nagyváradról indul	este	8.10
a 7712-es	Püspök-fürdőbe érkezik	este	8.49

és vissza Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7711-es	Püspök-fürdőből indul	este	9.29
a 7711-es	Nagyváradra érkezik	este	9.57

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól Félixsz-fürdőig

a 7724-es	Nagyváradról indul	d. e.	10.01
a 7728-as	"	d. u.	2.30
a 7730-as	"	d. u.	4.50
a 7724-es	Félixsz-fürdőbe érkezik	d. e.	10.33
a 7728-as	"	d. u.	3.03
a 7730-as	"	d. u.	5.23

Félixsz-fürdőtől Nagyváradig

a 7723-as	Félixsz-fürdőből indul	d. e.	10.39
a 7727-es	"	d. u.	3.10
a 7729-es	"	este	6.59
a 7723-as	Nagyváradra érkezik	d. e.	11.09
a 7727-es	"	d. u.	3.40
a 7729-es	"	este	7.32

ezenkívül vásár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyvárad Félixsz-fürdő közt

a 7732-es	Nagyváradról indul	este	8.31
a 7732-es	Félixsz-fürdőbe érkezik	este	9.03

és vissza Félixsz-fürdőtől Nagyváradig.

a 7731-es	Félixsz-fürdőből indul	este	9.10
a 7731-es	Nagyváradra érkezik	este	9.40

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

23766—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. nagyvárad 4. népfőlkelő parancsnokság 1038—1915. számú megkeresése alapján felhívom a Nagyvárad város területén tartózkodó összes lakatosokat, kik cséplési munkát nem végeznek, hogy tolyó évi augusztus hó 18-án, szerdán reggel 8 órakor a népfőlkelő parancsnokságnál (Rákóczi-ut Markovits-ház) a törvényes következmények terhe alatt okvetlenül jelentkezzenek.

Nagyvárad, 1915. augusztus hó 15.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyosztály tanácsnok.

Nagyvárad város tanácsának árverési
küldöttségétől.

ad. 9778—1915. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán katonai gyakorló-téren építendő honvéd tüzér löszerraktár és tartozékai építő munkálatainak vállalatba adása céljából folyó évi augusztus hó 31-ik napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

1. Föld kőműves és elhelyező munka.
2. Vas munka.
3. Kőfaragó munka.
4. Ács munka.
5. Bádogos munka.
6. Tető fedő munka.
7. Asztalos munka.
8. Lakatos munka.
9. Mázoló.
10. Villámhárító.

Ajánlatot lehet tenni az összes munkákra avagy egy, vagy több munka csoportra is. Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 %-át teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz kitételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezébe 1915. év augusztus hó 31-ik napjának délelőtti 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő a munkálat melyre ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csak az egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések díjtalanul megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy a jelen hirdetményt, az árlejtési feltételekkel ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre fektetve kötelezők.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik ellenben Nagyvárad városát csak az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon keresk. és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakon tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1915. július 24.

Komlóssy József s. k.

jog. és gazdasági tanácsnok
mint küld. elnöke.

Hirdetmény.

Mivel az utóbbi időben is gyakran előfordult, hogy a tábori postai küldemények gyulékony tartalmuk miatt elpusztultak, sőt más csomagokat is a tűz martalékaivá tettek: a m. kir. Belügyminiszter ur 32881—VI. a. 915. B. M. számú rendelete alapján figyelmeztetem a közönséget, hogy a könnyen gyuló és a robbanó anyagok a postai szállításból kizárva vannak zárva s hogy a postai hivatalok azokat a postai árumintákat és csomagokat, amelyek gyufát, benzint, benzines-tűzszeres számokat, (megtöltve) petróleumot, spiritust, vagy más efféle könnyen gyuló és könnyen robbanó tárgyakat vagy anyagokat tartalmaztak, szállításra nem fogadtatnak el. S miután azt tapasztaltuk, hogy a közönség — mindazonáltal, hogy a fent jelzett tilalom már széles körben ismeretett, — a robbanó és gyulékony anyagokat tartalmazó tárgyakat még ma is gyakorta küldi, a postai hivatalok az áruminta küldeményeknél a fenti tilalmat kémpróba útján ellenőrzik, míg a csomagoknál — ha ilyen tartalom gyanúja fölmerül — a feladót kötelezhetik a csomag felbontására. Figyelmeztetem továbbá a közönséget, saját érdekében arra is, hogy aki ily tárgyakat a tilalom eltitkolása vagy hamis nyilvánítása mellett ad postára, kihágást követ el s ezen felül a tiltott tartalmú küldemény által okozott kárt is köteles a postának megtéríteni.

Nagyvárad, 1915. július 5-én.

Gerő Armin,
rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

Ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésére ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk!

Egész éjjel ügyeletes szolgálat!

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

vilámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2. méretű minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.